

7.6.2021

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Hakaniemen torikatu 1 poikkeamishakemuksesta

HEL 2021-004494 T 10 04 01

Helsingin kaupunginmuseo lausuu Hakaniementorin alle sijoittuvan maanalaisen pysäköintilaitoshankeen vaatimasta poikkeamisesta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Hakaniementorin alle sijoittuva maanalainen pysäköintilaitos louhitaan kallioon. Pysäköintilaitoksessa on autopaikkoja molemmissa kerroksissa 225, yhteensä 450 ap. Ajoyhteytenä halliin tullaan käyttämään nykyistä Sörnäisten rantatieltä lähtevää Merihaan kalliosuojan ajoluiskaa. Pysäköintilaitokseen liittyy kaksi maanpäällistä kuilurakennusta. Pohjoinen A -kuilurakennus sijaitsee Hakaniementorin koilliskulmassa ja eteläinen B -kuilurakennus Metallitalon (tontin 11/300/8) edustalla. Molemmista kuiluista on porras/ hissiyhteys pysäköintihallien molemmille tasoille. Kuilut toimivat myös teknisinä kuiluina (IV, savunpoisto). Lisäksi tehdään varaus kulkuyhteydelle metroaseman lippuhalliin ja Kaupahalliin.

Asemakaavasta poikkeamista haetaan Hakaniementorin alle suunnitellun pysäköintilaitoksen sijoittamiselle kaavassa mainittua syvemmälle ja eteläisen maanpäällisen B -kuilurakennuksen sijoittamiselle torialueen ulkopuolelle, Metallitalon edustan jalankulkualueelle. Lisäksi haetaan poikkeamista korttelin 300 tontin 8 asemakaavaan tontin alle sijoituville pysäköinti- ja teknisille tiloille. Poikkeamista haetaan pysäköintilaitoksen sisäänkäynnin sijoittamiselle samaan yhteyteen nykyisen Merihaan väestönsuojaan johtavan maanalaisen ajoyhteyden kanssa. Pysäköintilaitoksen sisäänkäynti haarautuu maanalla olemassa olevasta ajotunnelista. Pysäköintilaitos sijoittuu Hakaniementorin asemakaavassa mainittua syvemmälle, koska se rakennetaan kokonaan kalliorakenteisena. Pysäköintilaitoksen rakentaminen kalliotilana vähentää Hakaniementorin toiminnalle aiheutuvia häiriöitä ja mahdollistaa torin toiminnan koko rakentamisen ajan. Kalliopysäköintilaitoksen korkeusasemaan ovat vaikuttaneet olemassa olevan sisäänajotunnelin korkomaailma, kalliopinnan korkeus Hakaniementorin alueella sekä alueella olemassa olevien kalliotilojen ja syvien kellareiden sijainti. Pysäköintilaitoksen eteläinen sisäänkäynti on kaavoittajan kanssa sovitun mukaisesti sijoitettu varsinaisen torialueen ulkopuolelle, Metallitalon edustan jalankulkualueelle. Näin torin ja meren visuaalinen yhteys torin kaakkoiskulmassa säilyy esteettömänä. Eteläinen sisäänkäynti on sijoitettu

7.6.2021

mahdollisimman matalalle, jolloin sen aiheuttamat näkymäesteet Metallitalon suhteen saadaan minimoitua. Käynti jalkakäytävältä sisäänkäynnille luiskataan toimivan esteettömyyden ja maanpinnan muotojen mukaisesti.

Kaupunginmuseon kanta

Hakaniementori ympäristöineen on keskeinen helsinkiläinen arvoympäristö. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy & Arkkitehtitoimisto Okulus Oy laativat vuonna 2021 Hakaniementori - Kaupunkirakenne- ja ympäristöhistoriaselvityksen, jossa on tarkasteltu alueen historiaa, rakentumista ja muutoksia sekä tuotu esille torin erityiset arvot. Yksi torin merkittävimpiä arvoja on sen avoimuus, elävyys ja rakentamattomuus: toisin sanoen tori on säilynyt kaupunkirakenteessa suuraukiona ja kaupankäynnin elävänä keskuksena. Myös Hakaniemen halli on kiinteä osa toria. Torille ja torilta avautuu pitkiä näkymiä, joiden säilyminen on tärkeää.

Hakaniemen torin historiasta voi todeta lyhyesti, että sen muotoutuminen alkoi 1850-luvulla Hakaniemen rantojen täytön yhteydessä. Torikauppa alkoi virallisesti 1897. Kauppahalli valmistui torin pohjoislaudalle 1914.

Torialueen rajat määrittivät sitä rajaavien liikenneväylien ja eri-ikäisten rakennusten kautta. Selkein toria rajaava elementti on historiallinen Unioninkatu – Siltasaarenkatu – akseli, joka kulkee linjauksena alas Tähtitorninvuorelta aina Kallion kirkolle saakka. Toinen torin muotoa rajaava väylä on Siltasaarenkadun ja Hämeentien kulmasta lähtevä koordinaatiston muutos.

Toria järjesteltiin uudelleen 1960-luvulla, jolloin mm. muodostettiin Hakaniementorinkadun itäpuolelle puisto. Hakaniementorin eteläpäättyyn, Hakaniemenrannan eteläpuolelle valmistui vuonna 1965 arkkitehti Eliel Muoniovaaran suunnitelmin Metallitalo, joka oli massiivinen, puolen korttelin kokoinen rakennuskokonaisuus. Torilla on muutamia rakennuksia hallin lisäksi kuten metron sisäänkäyntirakennukset ja pieni kioski.

Arkkitehtitoimisto Sarcin suunnitelmissa toriparkin sisäänkäyntirakennukset on esitetty niin, että eteläinen rakennus sijoittuu Metallitalon edustalle jalankulkualueelle ja Pohjoinen sisäänkäynti sijoittuu kaavassa esitetylle paikalle Torialueen kulmaukseen, linjaan metron sisäänkäynnin päädyn ja Sörnäisten rantatien rakennusrivistön kanssa. Eteläinen sijainti taas on etsitty niin, että se vähiten haittaa näkymiä.

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

7.6.2021

Suunnitellut toriparkin sisäänkäyntirakennukset ovat suhteellisen kookkaat ja korkeat, ja ne vertautuvat metron sisäänkäyntirakennuksiin. Rakennukset ovat välttämättömiä toriparkin rakentamiselle, ja toisaalta laadukkaine julkisivumateriaaleiltaan ja arkkitehtuuriltaan puollettavissa. On toivottavaa, että rakennuksiin nähden suhteettoman korkeiden ja umpinaisten IV-tornien madaltamista voitaisiin vielä tutkia.

Lisätiedot

Johanna Björkman, ts. kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö